

Instytut Śląski

Wyzwania opolskiego rynku pracy

Prof. dr hab. Krystian Heffner

Dr hab. prof. UO Teresa Sołdra-Gwiżdż

Dr Piotr Gibas

Podłoże metodologiczno-źródłowe badania

Badanie zostało przeprowadzone w dwu etapach.

Efekt pierwszego etapu:

- raport syntetyczny zawierający charakterystykę opolskiego rynku pracy w ramach 9 obszarów badawczych.

Efekt drugiego etapu:

- raport końcowy w oparciu o analizy dokonane w raporcie syntetycznym oraz informacje uzyskane w panelach ekspertów.

Dane statystyczne opisujące opolski rynek pracy obejmowały dziewięć obszarów analitycznych:

1. *Demografia.*
2. *Zatrudnienie.*
3. *Bezrobocie.*
4. *Bierność zawodowa.*
5. *Popyt na pracę.*
6. *Edukacja a rynek pracy.*
7. *Migracja.*
8. *Mobilność przestrzenna i przestrzenny dostęp do lokalnych rynków pracy.*
9. *Klimat inwestycyjny i konkurencyjność przedsiębiorstw.*

Podstawą źródłową badania były w obydwu etapach dane zastane: czyli dane statystyczne: zawarte w bazach danych otrzymanych od Zamawiającego (ZUS i GUS) oraz w bazie BDL wybrane przez wykonawców, raporty z badań empirycznych i literatura przedmiotu, a także informacje uzyskane podczas paneli ekspertów.

Metody badawcze:

W I etapie:

Desk Research oraz **metoda Analizy Taksonomicznej**.

W II etapie:

Panel ekspertów

Przeprowadzono 6 paneli ekspertów (według scenariusza opracowanego w I etapie badań).

Dane w pierwszym etapie badań opracowano w programie

Exell,

dane uzyskane w panelu ekspertów opracowano stosując metodę **Analizy treści** (w tym wypadku analizę semantycznych treści wypowiedzi).

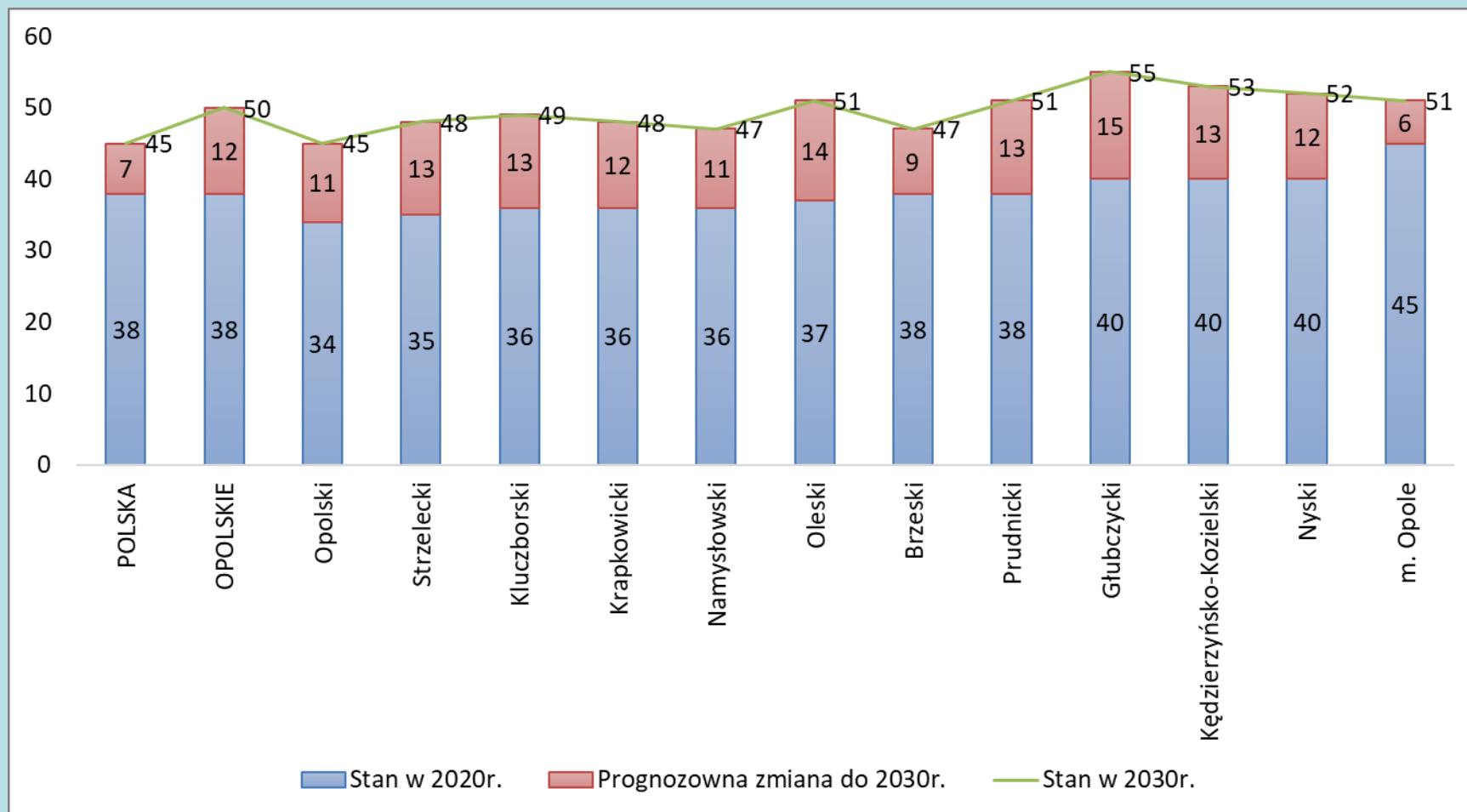
Skład Paneli Ekspertów

- **Uczestnicy Paneli Ekspertów**
- **Publiczne Służby Zatrudnienia** (Powiatowe Urzędy Pracy),
- **Środowisko akademickie:**
- *Instytut Śląski, Uniwersytet Opolski, Politechnika Opolska, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu, Wyższa Szkoła Bankowa.*
- **Inne Instytucje**
- *OCRG, UMWO (Departament Funduszy Europejskich), Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Narodowy Bank Polski, Urząd Statystyczny w Opolu, Agencja pracy APN Opole, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych.*

Charakterystyka opolskiego rynku pracy

- **Determinujący wpływ zjawisk demograficznych na jego kształt i charakter - kryzys demograficzny: zmniejszający się przyrost naturalny, depopulacja.**
- **Sytuacja demograficzna w ciągu kilku lat ulegnie dalszemu pogorszeniu.**
- **Nasilające się procesy starzenia się opolskiego społeczeństwa - malejący potencjał lokalnych rynków pracy, spadek zasobów pracy oraz wzrost obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym.**

Diagram 28 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Polsce, woj. opolskim i powiatach woj. opolskiego w 2020 r oraz prognozowana zmiana i stan w 2030 r.

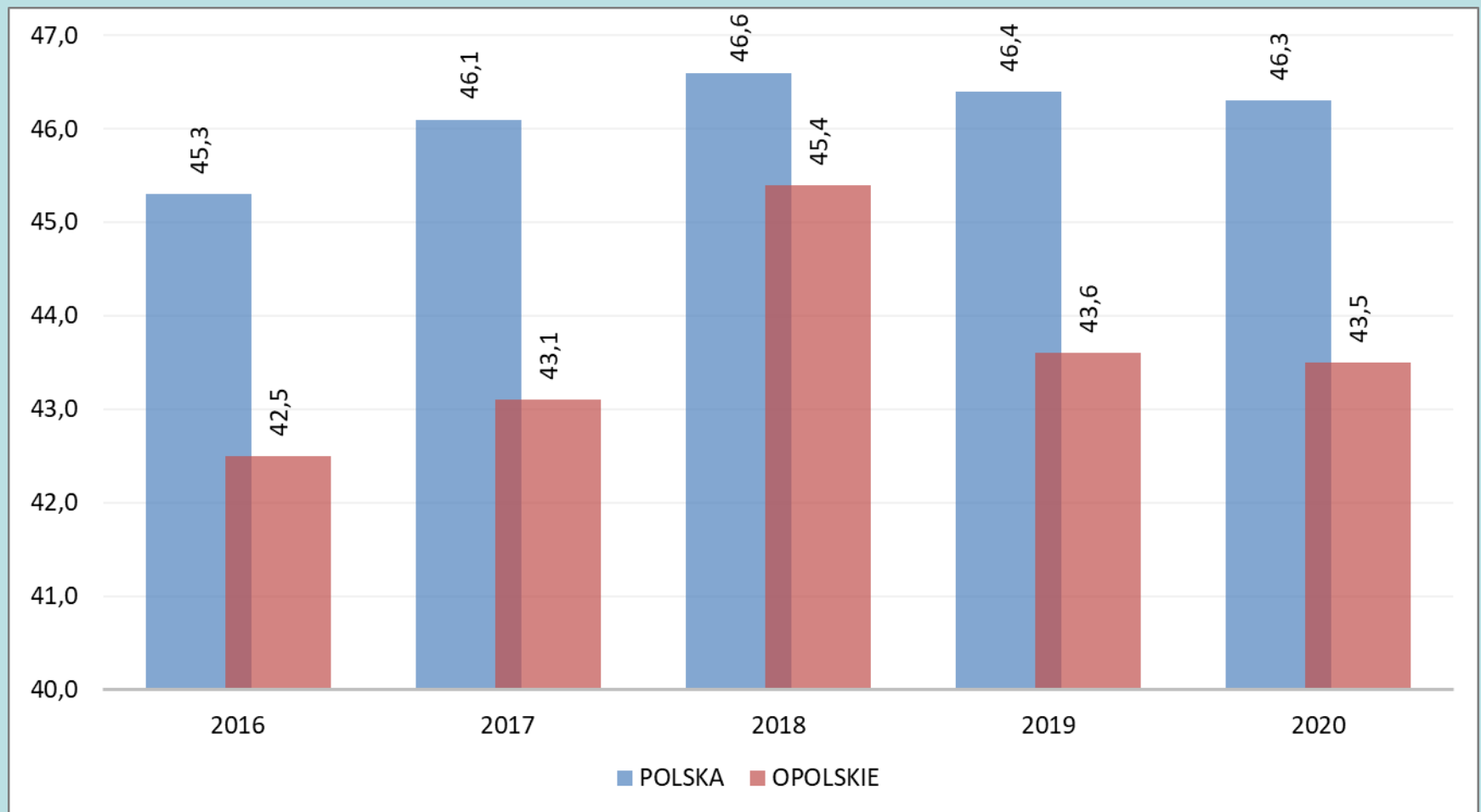
Charakterystyka opolskiego rynku pracy

- Nasilone migracje: uciekający kapitał ludzki i społeczny-
utrzymają się niekorzystne przepływy migracyjne/
migracje zagraniczne będą wzmacniane migracjami
wewnętrznymi, edukacyjnymi do województw
ościennych, czyli dużych ośrodków akademickich oraz
dużych i chłonnych rynków pracy.
- Niedostateczne wykształcenie mieszkańców
Opolszczyzny: przewaga osób z wykształceniem
zawodowym-utrzyma odpływ z regionu osób najlepiej
wykształconych,

Charakterystyka opolskiego rynku pracy

- Zmniejszający się poziom aktywności zawodowej mieszkańców, utrzymujący się wyższy niż w kraju odsetek biernych zawodowo.
- Niska aktywność zawodowa kobiet –
- **prawdopodobnie nie nastąpią zmiany w kwestii bierności zawodowej, która generalnie jest i będzie problemem woj. opolskiego.**

Diagram 12 **Wskaźnik zatrudnienia kobiet w Polsce i woj. opolskim w okresie 2016-2020.**

Charakterystyka opolskiego rynku pracy

- Wrastająca liczba osób zatrudnionych w przemyśle, zmniejszająca się liczba osób zatrudnionych w rolnictwie.
- Wzrastający poziom zatrudniania cudzoziemców.
- Wyższa niż w kraju aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Niski poziom bezrobocia, wzrastający poziom bezrobotnych z wyższym wykształceniem - systematycznie będzie się zmniejszać się zarówno liczba osób bezrobotnych jak i długotrwale bezrobotnych.

Diagram 16 Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Polsce i woj. opolskim w okresie 2016-2020.

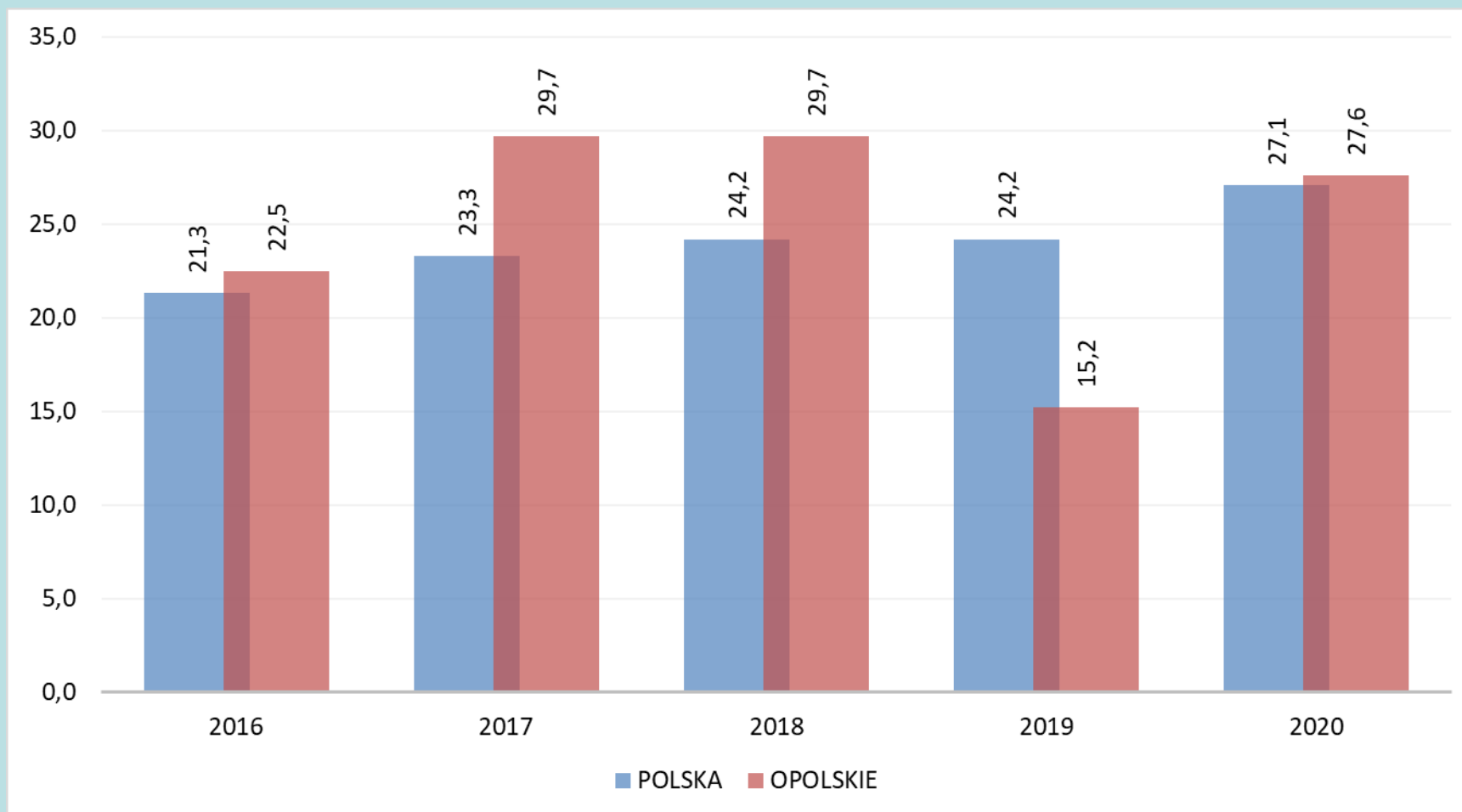

Tabela 5 Prognoza stopy bezrobocia ogółem i w układzie powiatów województwa opolskiego na lata 2020-2027 r.

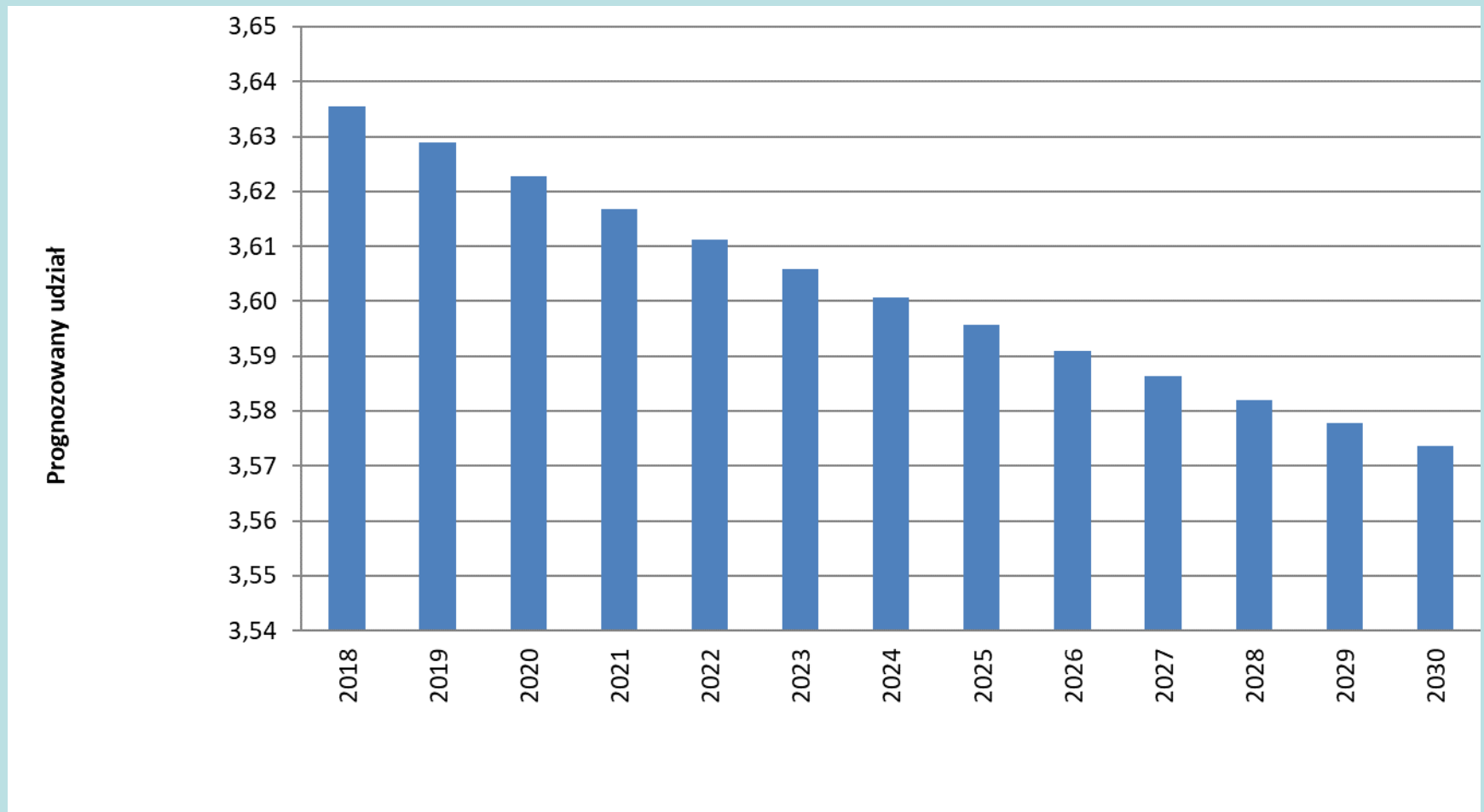
Jednostka	Lata							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Powiat brzeski	7.03	6.42	5.86	5.35	4.88	4.46	4.07	3.71
Powiat głubczycki	8.36	7.85	7.37	6.93	6.50	6.11	5.74	5.39
Powiat kędzierzyński-kozielski	6.94	6.59	6.26	5.95	5.66	5.37	5.11	4.85
Powiat kluczborski	6.54	6.03	5.55	5.11	4.71	4.34	4.00	3.68
Powiat krapkowicki	5.07	4.76	4.46	4.19	3.93	3.69	3.46	3.25
Powiat namysłowski	7.34	6.73	6.18	5.67	5.20	4.77	4.38	4.02
Powiat nyski	6.52	5.90	5.35	4.84	4.38	3.97	3.59	3.26
Powiat oleski	3.71	3.45	3.20	2.97	2.76	2.56	2.38	2.21
Powiat opolski	5.07	4.68	4.32	3.98	3.67	3.39	3.12	2.88
Powiat prudnicki	8.44	8.01	7.60	7.21	6.84	6.49	6.16	5.84
Powiat strzelecki	4.72	4.36	4.03	3.73	3.45	3.19	2.95	2.73
Powiat m. Opole	2.48	2.27	2.08	1.91	1.75	1.61	1.47	1.35
OPOLSKIE	5.34	4.92	4.53	4.17	3.84	3.53	3.25	3.00

Charakterystyka opolskiego rynku pracy.

Uwarunkowania edukacyjne

- Spadek rangi Opola, jako ośrodka akademickiego (coroczne zmniejszanie liczby studentów i absolwentów).
- Strukturalne niedopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy:
- Niski udział studentów na kierunkach inżynieryjno-technicznych.
- Niski udział osób uczestniczących w kształceniu ustawicznym.

Diagram 36 Prognoza: odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w 2030 roku.

Charakterystyka opolskiego rynku pracy

- utrzymujący się **rynek pomocniczego pracownika** (rynek otwarty, przede wszystkim dla osób z wykształceniem zawodowym),
- utrzymujące się procesy kształtowania **raczej rynku pracodawcy niż pracownika**, szczególnie dla osób z wyższym wykształceniem,
- utrzymujący się **płytki charakter opolskiego rynku pracy** (stosunkowo ograniczona liczba i struktura branż, które na nim działają, małe zróżnicowanie firm pod względem ich wielkości, niski udział firm z branży nowoczesnych technologii).

Przewidywane zmiany na opolskim rynku pracy- uwarunkowania globalne

- .
- Uwarunkowania o charakterze globalnym: *technologia (emerging technologies), robotyzacja, sztuczna inteligencja, Internet Rzeczy, technologia blockchain* w przyszłości.
- Wzrost udziału *freelancerów i niezależnych pracowników na rynku pracy*, zwiększone wykorzystanie pracy zdalnej.

Przewidywane zmiany na opolskim rynku pracy uwarunkowania globalne

- Covid-19- trudno jest przewidywać, jak ukształtuje się sytuacja na rynku pracy w kontekście pandemii, wobec czego należy oceniać ją, jako dynamicznie zmieniającą się.
- W perspektywie najbliższych 5 lat opinie ekspertów nie są pesymistyczne. Zachowują ostrożny optymizm. Uważają, że na razie nie odcisnęła się w sposób druzgocący na opolskim rynku pracy.
- Wojna na Ukrainie-problem uchodźców.
- Kryzys gospodarczy-inflacja.

Reforma rynku pracy

- Kompleksowy charakter i zgodnie z przyjętymi założeniami ma odpowiadać na wyzwania rozwojowe wynikające zarówno ze skutków pandemii, jak i z wcześniejszych globalnych trendów, częściowo przyśpieszonych przez pandemię (np. w obszarze cyfryzacji procesów gospodarczych i życia społecznego):
- poprawa efektywności wsparcia,
- rozwój kompetencji pracowników pod kątem aktualnych potrzeb gospodarki i przedsiębiorstw,
- zwiększenie skuteczności aktywizacji zawodowej,
- zwiększenie możliwości przekwalifikowania osób i grup społecznych.

Wyzwania opolskiego rynku pracy

- Poprawa sytuacji demograficznej, ograniczenie procesów migracyjnych.
- Podniesienie rangi Opola jako ośrodka akademickiego.
- Aktywizacja zawodowa kobiet.
- Aktywizacja osób starszych oraz tych zasobów pracy, które z różnych powodów znajdują się poza rynkiem pracy-**Ekonomia społeczna**.
- Otwarcie się na cudzoziemską siłę roboczą i zatrudnianie osób ze środowisk imigracyjnych.
- Przeprowadzenie reformy dotyczącej Publicznych Służb Zatrudnienia.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ